

Kutsehariduse valdkonna statistika põhinäitajad 2010/11. õppeaastal

Haridus- ja Teadusministeerium

2011

Koostajad:

Mart Reinhold, HTM analüüsiosakonna analüütik

Kristel Vaher, HTM analüüsiosakonna analüütik

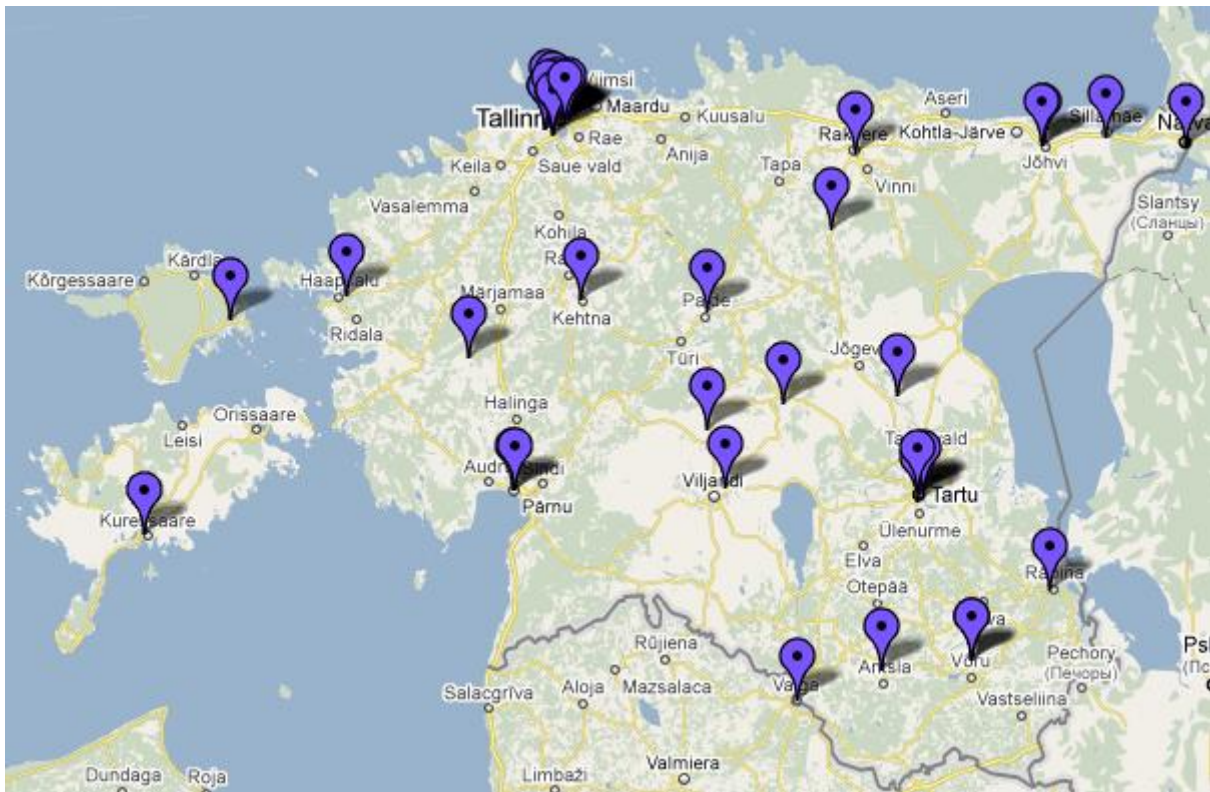
Sisukord

Sisukord	2
1. Kutseõppeasutused	3
2. Õpilaste arv.....	3
2.1 Õpilaste arv kutsehariduses õppeliikide lõikes	3
2.2 Õpilaste arvu prognoos	4
2.3 Õpilaste arv õppevaldkondade lõikes	5
2.4. Õpilaste jaotus soo, vanuse ja õppekeele järgi	6
3. Vastuvõtt kutseharidusse	7
4. Õpingute katkestamine	8
5. Õpingute lõpetamine	10
6. Kutseõppe lõpetajate rakendumine tööturul	10
7. Kutseeksamid	12
8. Õpetajad	13
8.2. Kutseõppeasutuste õpetajate kvalifikatsioon ja haridustase.....	14

1. Kutseõppeasutused

2010/11. õppeaastal tegutseb igas Eesti maakonnas vähemalt 1 kutseõppeasutus, kokku on kutseharidust andvaid koole 51. Kutseõppeasutusena tegutseb neist 43 – Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) haldusalas 30, 10 eraomanduses ning 3 kohaliku omavalitsuse poolt juhituna. Lisaks toimub kutseõpe ka kaheksas rakenduskõrgkoolis. Aastate jooksul on keskmine õpilaste arv kutseõppeasutustes aina kasvanud, 2010/11. õppeaastal oli ühe kutseõppeasutuse kohta keskmiselt 620 õpilast, seejuures riigi- ja munitsipaalkoolides 780.

Joonis 1. Kutseõppeasutuste paiknemine 2010/11. õppeaastal.

Allikas: Google Maps, 2011.

2. Õpilaste arv

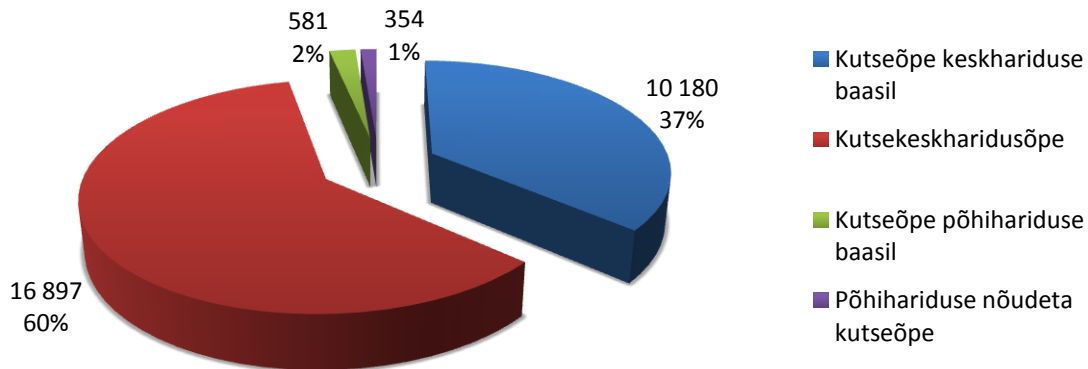
2.1 Õpilaste arv kutsehariduses õppeliikide lõikes

2010. aasta 10. novembri seisuga õppis kutsehariduses 28 012 õpilast. Õppeliikide lõikes (joonis 2) õppis enamus neist kutsekeskharidusõppes (60%). Kutseõppes keskhariduse baasil omandas kutseharidust 37% kõigist õpilastest. Väiksematele sihtrühmadele orienteeritud kutseõppes põhihariduse baasil ja põhihariduse nõudeta kutseõppes õppis 2010/11. õppeaastal vastavalt 2% ja 1% kõigist kutsehariduse õpilastest.

15-40 õppenädala jooksul on esmaseid kutsealaseid teadmisi on võimalik omandada ka üldhariduskoolide põhi- ja keskharidusõppes. Õppeliigis „kutseõpe põhikoolis ja gümnaasiumis“ õppis

2010. aasta 10. novembri seisuga 793 õpilast. Suur osa selle õppeliigi õpilastest omandab kutsealaseid teadmisi muusikaerialadel, teisteks populaarseteks valikuteks on näiteks hotellindus, turismikorraldus ja metallitööd.

Joonis 2. Kutseõppurite jaotus õppeliigiti 2010/11. õppeaastal

Allikas: EHIS 10.11.2010.

2009. aastal suurenes õpilaste arv kutsehariduses võrreldes 2008. aastaga rohkem kui 1100 isiku võrra, pannes proovile nii koolide ressursid kui riigieelarve. Tulenevalt madalamast vastuvõtuarvust, 2010. aastaks õpilaste arv pisut kahanes, ulatudes siiski üle 28 000. Tulenevalt põhikoolilõpetajate arvu vähenemisest ning aina suuremast kontsentreerumisest üldkeskharidusõppesse on õpilaste arv kutsekeskharidusõppes viimasel kuuel aastal pidevalt langenud. Samas on alates 2008. aastast kasvanud õpilaste arv keskhariduse järgses õppes, kus 2010/11. õppeaastal õpilasi üle 10 000.

Tabel 1. Õpilaste arv õppeliikide lõikes 2006/07. - 2010/11. õppeaastal.

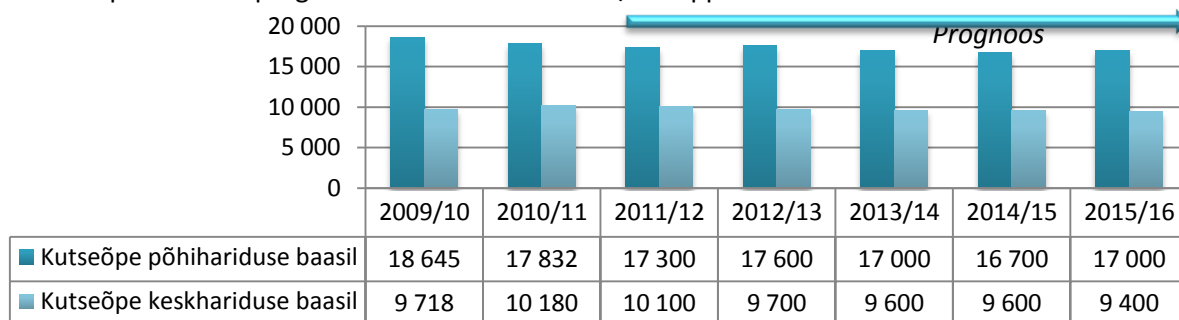
Õppeliik	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Põhihariduse nõudeta kutseõpe	169	307	414	420	354
Kutseõpe põhihariduse baasil	208	424	505	598	581
Kutsekeskharidusõpe	18 795	18 030	17 648	17 627	16 897
Kutseõpe keskhariduse baasil	9 478	8 620	8 672	9 718	10 180
Kokku	28 651	27 381	27 239	28 363	28 012

Allikas: EHIS 10.11.2006 – 10.11.2010.

2.2 Õpilaste arvu prognoos

Hoolimata 2009. aasta erakordselt kõrgest vastuvõtust, on tõenäoline, et 1990-ndate aastate madal sündimus avaldab lähiaastatel mõju õpilaste arvule ka kutsehariduses. Majandussurutis meelitas kutseõppesse mitmeid nendest, kes kõrge tööhõive jätkudes koolipinki jõudnud poleks. Ebaselge on kas nimetatud trend ka lähiaastatel veel jätkub. Küll on näha, et kahanev põhikoolilõpetajate arv teravdab konkurentsi kutseõppeasutuste ja gümnaasiumite vahel ning seejuures on eelisolukorras viimased. Varasematel aastatel jätkas põhikooli järel kohe kutsehariduses ~30% lõpetajatest, 2010. aastal aga vaid 26%. Tuginedes Eesti Statistikaameti sünnistatistikale ja senistele trendidele kutsehariduses võib prognoosida lähiaastateks pigem õpilaste arvu kahanemist (joonis 3).

Joonis 3. Õpilaste arvu prognoos kutsehariduses 2015/16. õppeaastani

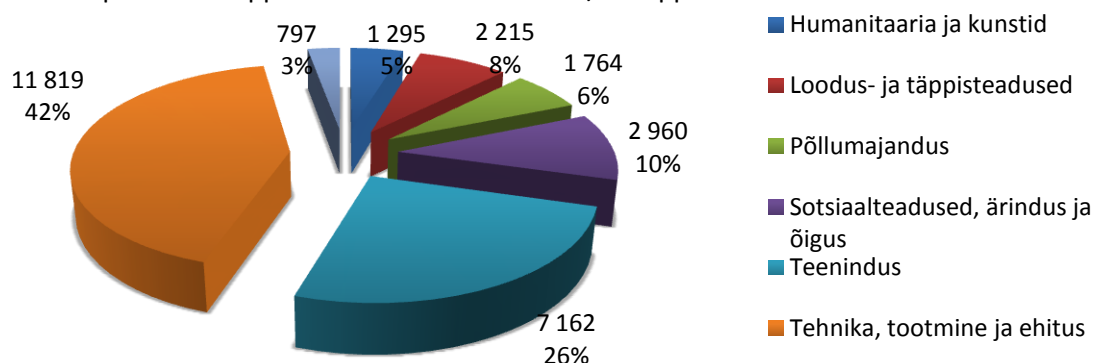

Allikas: EHIS; HTM analüüsitalitus, 2011.

2.3 Õpilaste arv õppevaldkondade lõikes

Kutsehariduse erialade liigitamiseks kasutatakse ISCED97 klassifikaatorit, mille järgi õppekavad jagunevad õppevaldkondadesse, õppesuundadesse ja õppekavarühmadesse. Kõige laiem jaotuse – õppevaldkondade – lõikes on joonisel 5 esitatud kutsehariduse õpilased 2010/11. õppeaastal. Suurima õpilaste arvuga õppevaldkond kutsehariduses on ka sellel aastal tehnika, tootmine ja ehitus, kus käesoleval 2010/11. õppeaastal õpib 11 819 õpilast ehk 42% kõigist kutseõppuritest. Õpilaste arv selles valdkonnas on aga pidevalt kahanenud – võrreldes 2006/07. õppeaastaga 13% (tabel 2).

Joonis 4. Õpilaste arv õppevaldkondade lõikes 2010/11. õppeaastal.

Allikas: EHIS 10.11.2011.

Õpilaste arvult järgnev valdkond on teenindus, kus erinevalt tehnika, tootmise ja ehituse õppevaldkonnast on õpilaste arv viimastel aastatel kasvanud pea 650 õppuri võrra.

Tabel 2. Muutus õpilaste arvus õppevaldkonniti 2006/07. - 2010/11. õppeaastal.

Õppevaldkond	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	5 aasta muutus
Humanitaaria ja kunstid	1 084	1 016	1 080	1 225	1 295	+19%
Loodus- ja täppisteadused	1 215	1 221	1 459	1 894	2 215	+82%
Põllumajandus	1 979	1 952	1 898	1 867	1 764	-11%
Sotsiaalteadused, ärimus ja õigus	3 468	3 339	3 372	3 288	2 960	-15%
Teenindus	6 514	6 183	6 337	7 088	7 162	+10%
Tehnika, tootmine ja ehitus	13 602	12 970	12 491	12 334	11 819	-13%
Tervis ja heaolu	789	700	602	667	797	+1%
Kokku	28 651	27 381	27 239	28 363	28 012	-2%

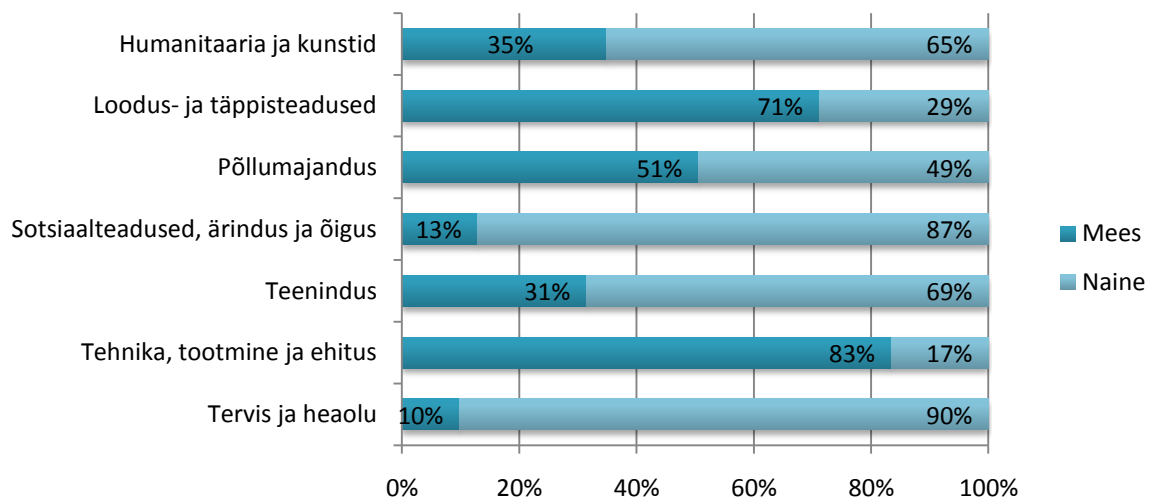
Allikas: EHIS 10.11.2006 – 10.11.2010.

Suuruselt kolmandas õppevaldkonnas – sotsiaalteadused, ärimus ja õigus – on õpilaste arv võrreldes 2006/07. õppeaastaga oluliselt kahanenud (-15%), jäädes 2010/11. õppeaastal esmakordselt alla 3000. Suurima hüppe õpilaste arvus on teinud loodus- ja täppisteaduste õppevaldkond, kus õpilaste arv viimase 5 aasta jooksul on pea kahekordistunud (82%). IT-erialad on noorte seas populaarsed, kuid kiire kasvu põhjuseks on eelkõige muutused õppekavade liigitamises. Mitmed varem tehnika, tootmise ja ehituse õppevaldkonda kuulunud erialad on nüüd liigitatud loodus- ja täppisteaduste alla. Seoses uute tarbekunsti ja käsitöö erialade avamisega on õpilaste arv oluliselt kasvanud ka humanitaaria ja kunstide õppevaldkonnas (+19%). Varasematel aastatel küllaltki stabiilsena püsinud põllumajanduse valdkonnas 2010/11. õppeaastal õpilaste arv vähenes, samas kasvas mitmes õppeasutuses aga õpilaste arv tervise ja heaolu õppevaldkonnas.

2.4. Õpilaste jaotus soo, vanuse ja õppekeele järgi

Soolist jaotust vaadates on kutsehariduses traditsiooniliselt olnud pisut enam meessoost õppijaid, 2010/11. õppeaastal moodustavad nad 57% kõigist õpilastest. Küll aga erinevad soolised proportsioonid oluliselt õppevaldkondade lõikes (joonis 5). Meeste osakaal on suurim tehnika, tootmise ja ehituse õppevaldkonnas, kus nad moodustavad kõigist õpilastest koguni 83%. Veel on meeste osakaal kõrge ka loodus- ja täppisteaduste valdkonnas (71% kõigist õpilastest). Praktiliselt võrdne on mees- ja naissoost õpilaste arv põllumajanduse õppevaldkonnas. Teistes valdkondades on naissoost õppijateosakaal suurem: humanitaaria ja kunstide ning teeninduse valdkonnas moodustavad naised kõigist õpilastest 65%, sotsiaalteaduste, ärimuse ja õiguse valdkonnas 87% ning tervise ja heaolu valdkonnas 90%.

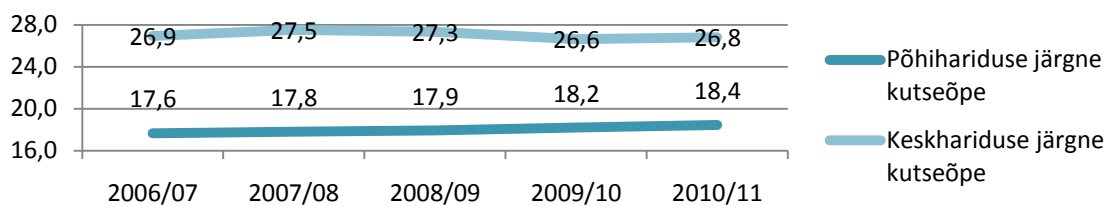
Joonis 5. Õpilaste jaotus soo ja õppevaldkonna järgi 2010/11. õppeaastal.

Allikas: EHIS 10.11.2010.

Õpilaste vanust võimaldavad EHISe andmed jälgida alates 2006. aastast. Kui kutseõppes keskhariduse baasil on õpilaste keskmine vanus püsinud suhteliselt stabiilsena 27 aasta juures, siis põhihariduse järgses kutseõppes on see pidevalt kasvanud (joonis 6). Äsja põhikoolilõpetajate asemele on õppima asunud need, kes keskharidusõpingud katkestanud või mõned aastad haridustel vahele jätnud.

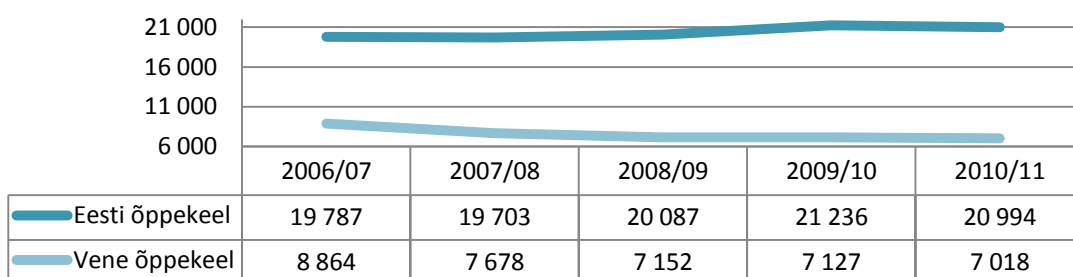
Joonis 6. Õpilaste keskmise vanuse muutumine kutseõppes 2006/07. - 2010/11. õppeaastal

Allikas: EHIS 10.11.2006 – 10.11.2010.

Eesti kutseõppeasutustes on võimalik haridust omandada nii eesti kui vene keeles. Kui varasematel aastatel on vene keeles õppida soovijate arv pidevalt kahanenud, siis 2010/11. aastal eelmise õppeaastaga võrreldes muutust ei toimunud ning vene õppekeelega õpilaste osakaal püsib 25% juures kõigist õppuritest (joonis 7).

Joonis 7. Õpilaste jagunemine õppekeele järgi 2006/07.-2010/11. õppeaastal

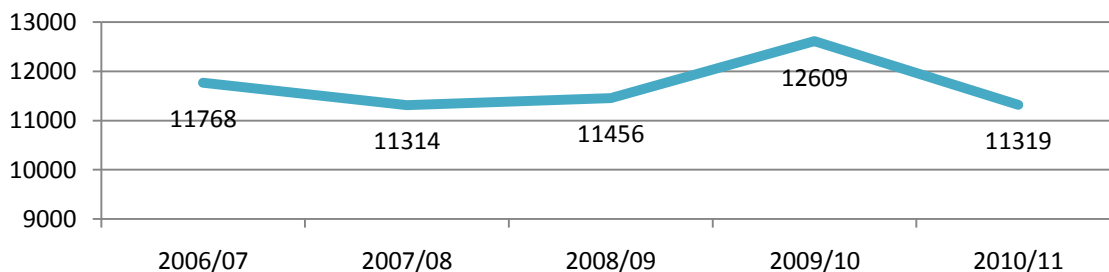

Allikas: EHIS 10.11.2006 – 10.11.2010.

3. Vastuvõtt kutseharidusse

2009. aasta sügis rõõmustas kutseõppeasutusi erakordselt eduka vastuvõtu poolest. Võrreldes 2008/09. õppeaastaga suurenes 2009/10. õppeaastal vastuvõtt kutseõppesse 10%, mis absoluutarvudes tähendas pea 1200 esmakursuslase lisandumist. Kahjuks tundub, et selline hüpe jäi ühekordseks, 2010. aasta sügisel langes vastuvõtuarv uuesti 2007. aasta tasemele. (joonis 8).

Joonis 8. Vastuvõtt kutseharidusse 2006/07.-2010/11. õppeaastal

Allikas: EHIS 10.11.2006 – 10.11.2010.

Vaadates vastuvõttu õppeliikide lõikes (tabel 4) selgub, et vastuvõtuarvu kahanemise põhjuseks on eelkõige kutsekeskharidusõpe, kus sisseastujate arv langes eelmise aastaga võrreldes rohkem kui 900 isiku võrra (-14%). Põhikoolist otse kutseõppesse siirdus 2010. aastal tavapärase 30% asemel vaid

26% lõpetajatest. Ka kutseõppes keskhariduse baasil vastuvõtt vähenes, jäädes samas endiselt kõrgele tasemele võrreldes perioodiga 2006-2008.

Tabel 4. Vastuvõtt kutseharidusse 2006/07.-2010/11. õppeaastal õppeliikide lõikes

Õppeliik	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Põhihariduse nõudeta kutseõpe	132	255	352	291	245
Kutseõpe põhihariduse baasil	117	98	158	326	246
Kutsekeskharidusõpe	6 891	6 469	6 357	6 389	5 497
Kutseõpe keskhariduse baasil	4 628	4 492	4 589	5 603	5 331
Kokku	11 768	11 314	11 456	12 609	11 319

Allikas: EHIS 10.11.2006 – 10.11.2010.

4. Õpingute katkestamine

Õpingute katkestamine on kutsehariduses olnud oluliseks probleemiks kaua, kuid viimastel aastatel on märgata olukorra paranemist. Kutseõppe katkestajate osakaal leitakse isikupõhiselt: s.t. kontrollitakse, kui paljud 10. novembril õpilaste nimekirja kuulunud isikutest on õppeaasta jooksul õpingud katkestanud. Katkestajate hulka ei loeta neid sisseastujaid, kes realselt õppetööle ei ilmunud¹, samuti selliseid õpilasi, kes õppeasutuse siseselt samas õppekavarühmas eriala vahetasid².

Võrreldes 2006/07. õppeaastaga vähenes 2009/10. õppeaastaks väljalangevus kutseharidusest rohkem kui kahe protsendipunkti võrra. Õppeliikidest on väljalangevus suurim kutseõppes põhihariduse baasil ning põhihariduse nõudeta kutseõppes. Oluline on siinjuures märkida, et mõlemas õppeliigis mõjutab katkestamise protsenti vanglaõppe suur osakaal. Vanglas läbiviidava kutseõppe katkestamise põhjus on tihti kinnipeetava vabanemine. Tavaõpilaste väljalangevus põhihariduse nõudeta kutseõppes oli 2009/10. õppeaastal 29,7% ja kutseõppes põhihariduse baasil 30,1%. Madalaim on katkestajate osakaal kutsekeskharidusõppes, 2009/10. õppeaastal 15,5%. Võrreldes 2008/09. õppeaastaga väljalangevus kutsekeskharidusõppes küll mõnevõrra kasvas, kuid jäi endiselt oluliselt madalamaks vastavast 2006/07. õppeaasta tasemest. Väljalangevust on suudetud vähendada ka kutseõppes keskhariduse baasil.

Tabel 5. Õpingute katkestamine kutsehariduses 2006/07 – 2009/10. õppeaastal.

Õppeliik	2006/07		2007/08		2008/09		2009/10	
	Katkestajate arv	Katkestajate osakaal	Katkestajate arv	Katkestajate osakaal	Katkestajate arv	Katkestajate osakaal	Katkestajate arv	Katkestajate osakaal
Põhihariduse nõudeta kutseõpe	199	61,5%	302	60,9%	254	47,8%	182	31,9%
Kutseõpe põhihariduse baasil	109	26,4%	202	26,9%	166	23,6%	286	33,9%
Kutsekeskharidusõpe	3 857	18,3%	3 358	16,6%	2 920	14,7%	3 090	15,5%
Kutseõpe keskhariduse baasil	2 560	23,4%	2 280	22,4%	2 225	22,6%	2 325	21,1%
Kokku	6 725	20,3%	6 142	19,1%	5 565	17,9%	5 883	18,1%

Allikas: EHIS 10.11.2006 – 10.11.2010.

Õpingute katkestamisel kutsehariduses on erinevaid põhjuseid, sealhulgas näiteks eriala sobimatus. Oluline on, et väljalangeja ei heituks, vaid jätkaks hariduse omandamist. Seetõttu on mõistlik vaadata

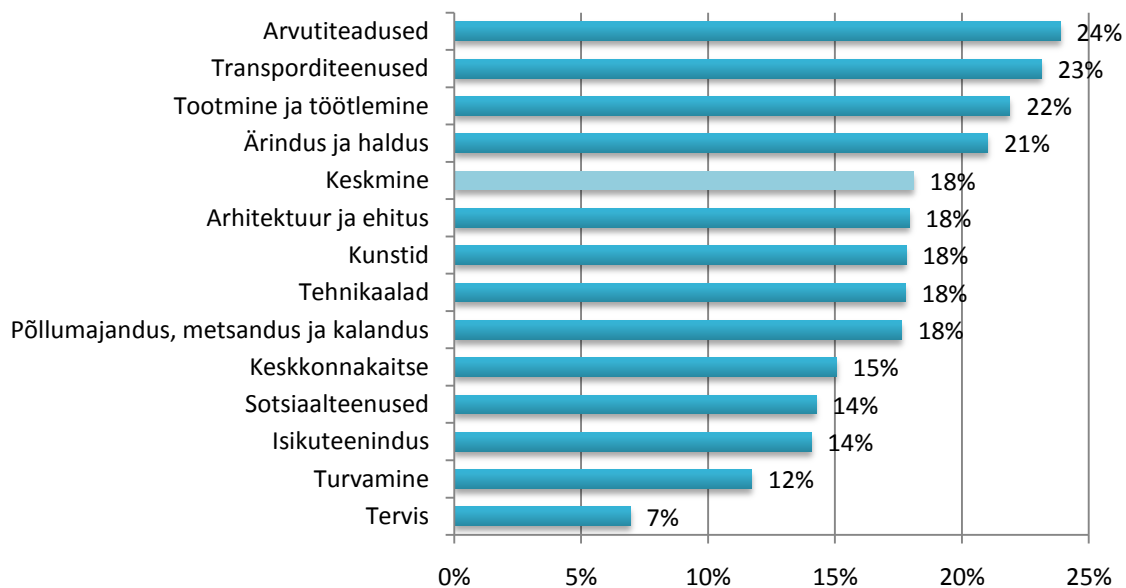
¹ Kuulusid õppurite nimekirja alla 31 päeva.

² Jätkasid või ennistati samas õppeasutuses 31 päeva jooksul peale katkestamist.

ka katkestajate edasist käekäiku hariduses. 2009/10. õppeaasta katkestajatest oli järgmise õppeaasta 10. novembri seisuga õpinguid jätkanud rohkem kui 36%, seega otseselt langes haridussüsteemist välja pisut rohkem kui 3600 õppijat. Nagu näitab viimaste aastate vastuvõtuanalüüs, jõuavad paljud neist uuesti koolipinki järgmistel aastatel.

Õppesuundade lõikes oli 2009/10. õppeaastal katkestajate osakaal kõige suurem arvutiteadustes, kus õpingud katkestas ligi veerand õpilastest, pea sama kõrge oli väljalangevus ka transporditeenuste õppesuunal. Kõige madalam on väljalangevus tervise, turvamise ning isikuteeninduse õppesuundadel (joonis 9).

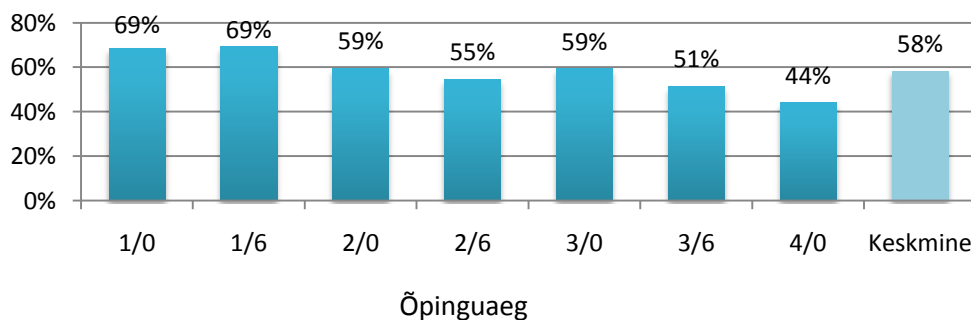
Joonis 9. Õpingute katkestamine kutsehariduses 2009/10. õppeaastal õppesuundade lõikes.

Allikas: EHIS 10.11.2010

Lisaks aastasele katkestajate osakaalule on oluline saada ülevaade sellest, kui paljud õpingute alustajatest suudavad need edukalt lõpule viia. Joonisel 10 on õppeaja kestuse alusel välja toodud osakaal 2006/07. õppeaasta sisseastujatest, kes 2010. aastaks olid suutnud õpingud kutsehariduses lõpule viia.

Joonis 10. Osakaal 2006/07. õppeaasta sisseastujatest, kes 2010. aastaks õpingud lõpetanud

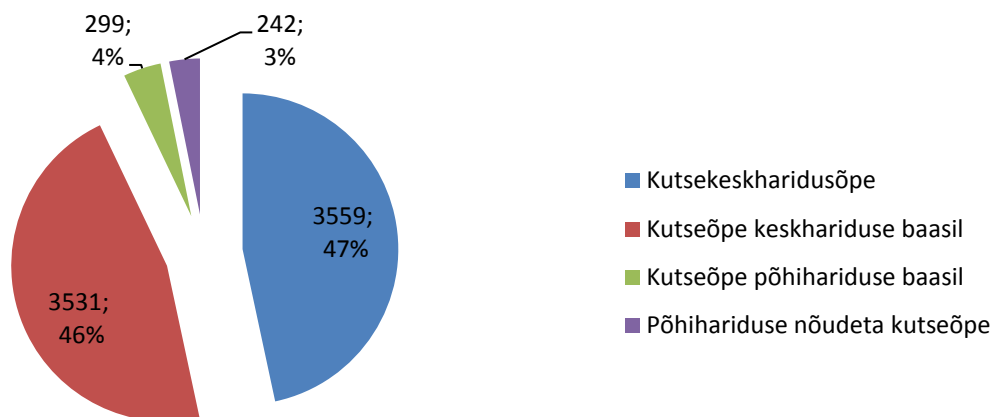
Allikas: EHIS 10.11.2010

Nagu jooniselt näha väheneb õpinguaega kestuse kasvades ka tõenäosus nende lõpetamiseks.

5. Õpingute lõpetamine

2009/10. õppeaastal lõpetas kutsehariduses oma õpingud edukalt 7631 isikut (joonis 11). Kutseõppe keskhariduse baasil lõpetas 3531 isikut, siis kutsekeskharidusõppe 3559 õpilast. Väikese õppijate arvuga õppeliikides, kutseõpe põhihariduse baasil ja põhihariduse nõudeta kutseõpe, lõpetas vastavalt 299 ja 242 isikut.

Joonis 11. Kutsehariduse lõpetajad 2009/10. õppeaastal õppeliikide lõikes.

Allikas: EHIS 10.11.2010.

Tabel 6. Kutsehariduse lõpetajad õppeliikide lõikes 2005/06. – 2009/10. õppeaastal.

	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10
Põhihariduse nõudeta kutseõpe	11	82	102	134	242
Kutseõpe põhihariduse baasil	12	254	299	266	299
Kutsekeskharidusõpe	3 712	3 880	3 811	3 952	3 559
Kutseõpe keskhariduse baasil	3 483	3 436	3 057	3 169	3 531
Kokku	7 218	7 652	7 269	7 521	7 631

Allikas: EHIS 10.11.2006 – 10.11.2010.

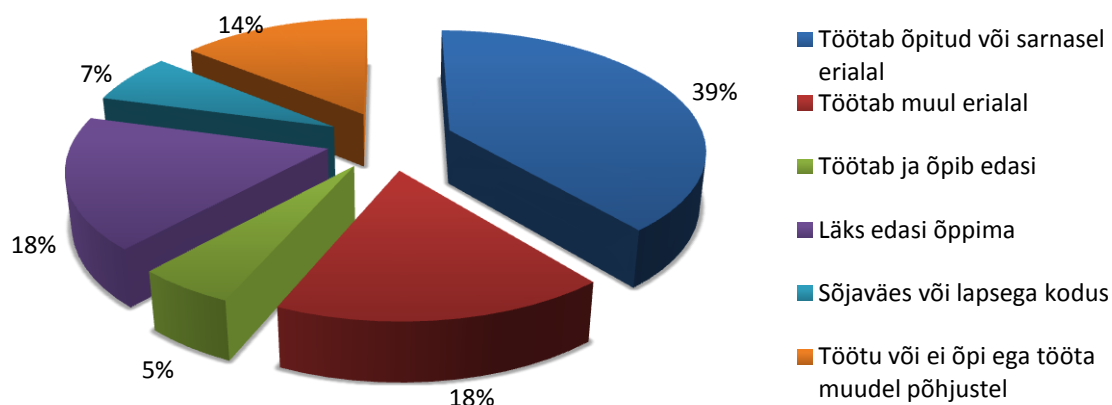
6. Kutseõppe lõpetajate rakendumine tööturul

Alates aastast 2007 kogub HTM riikliku koolitustellimuse raames õpet läbiviivatelt kutseõppeasutustelt ja kutseharidust andvatelt rakenduskõrgkoolidelt infot lõpetajate rakendumise kohta 6 kuud peale kooli lõpetamist. Traditsiooniliselt kirjutatakse koolis igal aastal üles lõpetajate kontaktandmed ja sügistalvel võtavad endised kursusejuhendajad lõpetanutega ühendust, et välja selgitada nende edasine käekäik.

2009/10. õppeaasta lõpetajatest oli pool aastat peale kooli lõpetamist kokku tööd leidnud 62% (joonis 12). Ligi 40% lõpetajatest leidis tööd õpitud või sellele sarnasel erialal. Õpitud erialast erinevas valdkonnas on tööle asunud 18% lõpetajatest. Majandussurutise ajal suurenes olulistelt nende inimeste arv, kes oma õpinguid peale kutseõppe lõpetamist jätkasid (valdavalt kutseõppes keskhariduse baasil või kõrghariduses). Kui ainult õpingutele pühendus 2009/10. õppeaasta lõpetajatest 18%, siis koos nende isikutega, kes koos õpingute alustamisega ka tööl käisid, ulatus edasiõppijate osakaal kõigist lõpetajatest lausa 23%-ni. Endiselt on kõrge nende isikute osakaal, kes

peale lõpetamist tööd leidnud ei ole või pole seda otsinud mõnel siin mainimata põhjusel (14%). 7% lõpetajatest jäi tööturult kõrvale kohustusliku kaitsevääteenistuse tõttu või jäid lapsega koju.

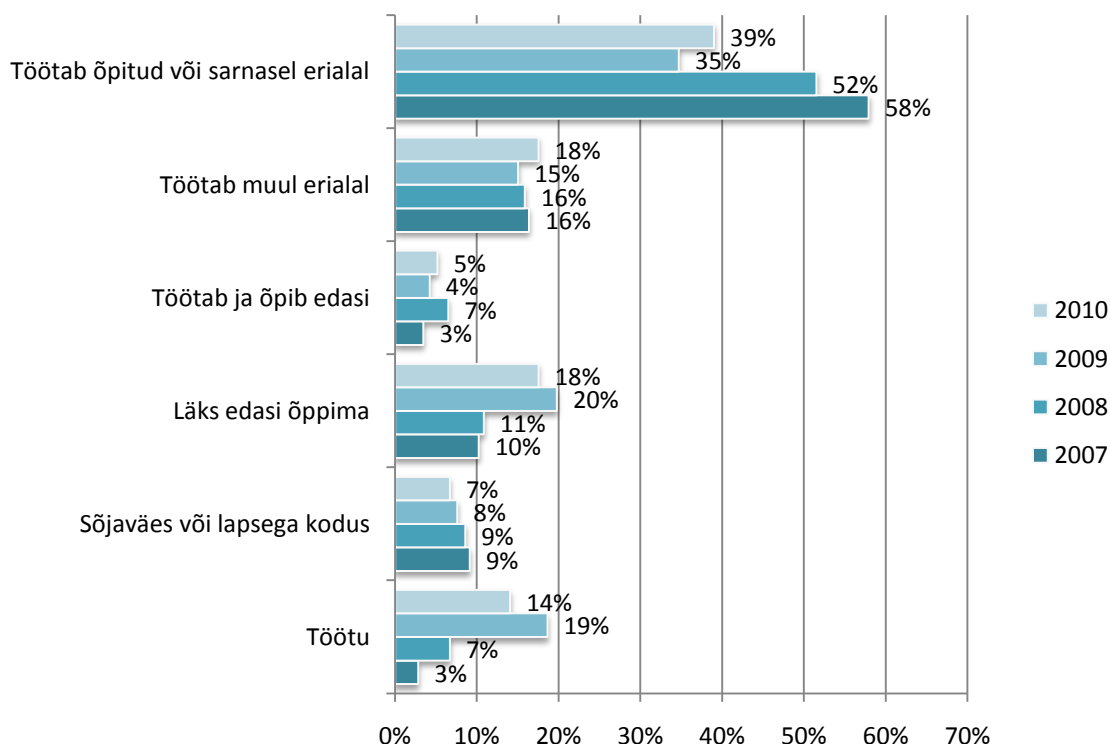
Joonis 12. 2009/10. õppeaasta lõpetajate rakendumine 6 kuud peale kooli lõpetamist.³

Allikas: HTM kutseõppeasutuste talitus, 2011.

Joonisel 13 on kõrvutatud töölerakendumise näitajad viimase nelja aasta jooksul. Võrreldes 2009. aastaga on kutsehariduse lõpetajate olukord tööturul siiski mõnevõrra paranenud. Kui 2008/09. aasta lõpetajatest asus 6 kuu jooksul tööle vaid 54%, siis 2009/10. lõpetajatest juba 62%. Märkimisväärselt on tööleasujate osakaal kasvanud ennekõike töötute, mitte edasiõppijate arvelt.

Joonis 13. Kutsehariduse lõpetajate rakendumine 6 kuud peale kooli lõpetamist, 2007-2010, (%).

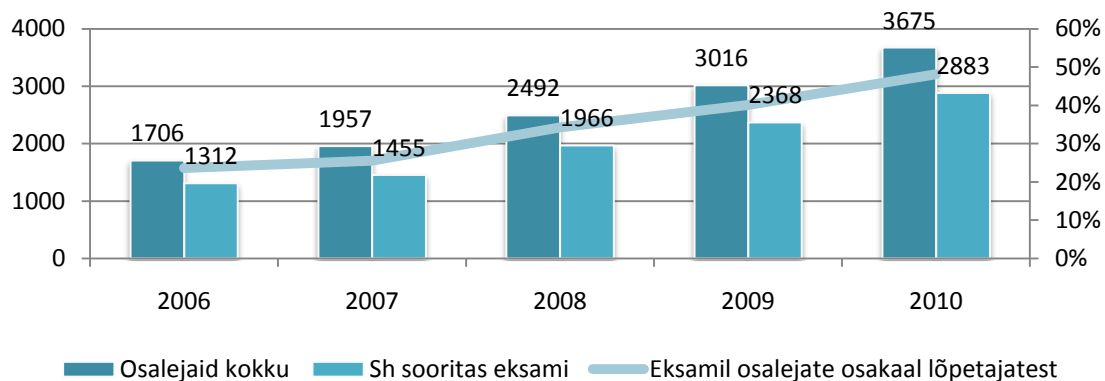
Allikas: HTM kutseõppeasutuste talitus, 2011.

³ Protsentide arvutamisel kasutatakse korrigeeritud lõpetajate arvu, kust on lahutatud nende isikute arv, kellega koolidel ei õnnestunud 6 kuud peale lõpetamist kontakti saada.

7. Kutseksamid

Alates 2004. aastast on juurutatud võimalust asendada kutseõppeasutuse lõpueksam kutseksamiga. Kutseksami sooritamise lõpueksamina või ühe aasta jooksul peale kutseõppeasutuse lõpetamist on eksami sooritaja jaoks tasuta, kulud kaetakse HTMi eelarvest.

Joonis 14. Kutseksamite sooritamine kutseõppeasutustes 2006-2010.

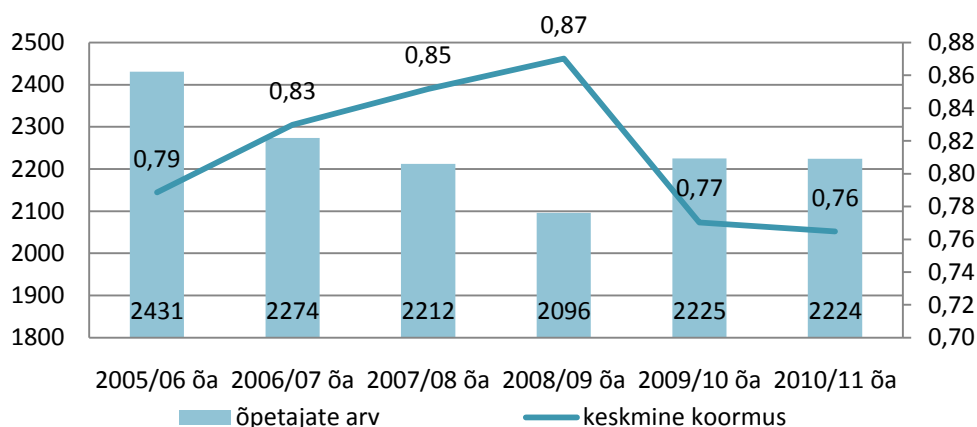
Allikas: EHIS 10.11.2006 – 10.11.2010.

Aastate lõikes on kutseksami sooritajate arv järjepidevalt kasvanud (joonis 14), kuid kasv on jäänud oodatust väiksemaks. 2009/10. õppeaastal lõpetas kutseõppes 7631 isikut, kutseksamite tegijaid oli 2009. aasta jooksul aga 3675 ehk 40% kõigist lõpetajatest. Eksami sooritas positiivselt 2883 isikut ehk 78% eksaminandidest. Võrdluseks 2005. aastal sooritas kutseksami vaid 19% lõpetajatest.

8. Õpetajad

Kutseõppeasutustes töötab 2010. aasta 10. novembri seisuga 2224 õpetajat, kellest ametikohtade nimetuste alusel on 1402 kutseõpetajat, 863 üldharidusainete õpetajad ning 8 on eripedagoogid. Võrreldes eelmise 2009/10. õppeaastaga (õa) on kutseõppeasutuste õpetajate üldarv jäänud samaks (2009/10. õa töötas kutseõppeasutustes 2225 õpetajat), kuigi kutseõppeasutuste arv on võrreldes eelmise õppeaastaga vähenenud (2010/11. õa kokku 43 kutseõppeasutust). Joonisel 15 on välja toodud kutseõppeasutuste õpetajate üldarvud ning keskmised ametikohtade suurused alates 2005/06. õa-st. Joonisel kajastub huvitav tendents – 2005/06 - 2008/09. õa vähenes kutseõppeasutuste õpetajate üldarv 335 õpetaja võrra, samas õpetajate keskmine ametikoha suurus kasvas välja toodud õppeaastatel keskmiselt 0,79 ametikohalt 0,87 ametikohani. Paaril viimasel õppeaastal on aga õpetajate üldarv nagu ka keskmine ametikoha suurus jäänud praktiliselt samale tasemele. Keskmiselt töötasid kutseõppeasutuste õpetajad 2010/11. õa 0,76 ametikohal, mis on keskmiselt ainult 0,01 ametikohta madalam kui eelneval 2009/10. õa. Võrdluseks võib veel välja tuua, et kutseõpetajate keskmine ametikoha suurus on käesoleval õppeaastal 0,78 ametikohta, mis ühtib peaaegu kõigi kutseõppeasutuste õpetajate keskmise ametikoha suurusega. Üldharidusaineid õpetavad õpetajad töötavad aga käesoleval õppeaastal keskmiselt 0,68 ametikohal. (vt joonis15).

Joonis 15. Kutseõppeasutuste õpetajate koguarv ja keskmine ametikoha suurus õppeaastati

Allikas: EHS 10.11.2010

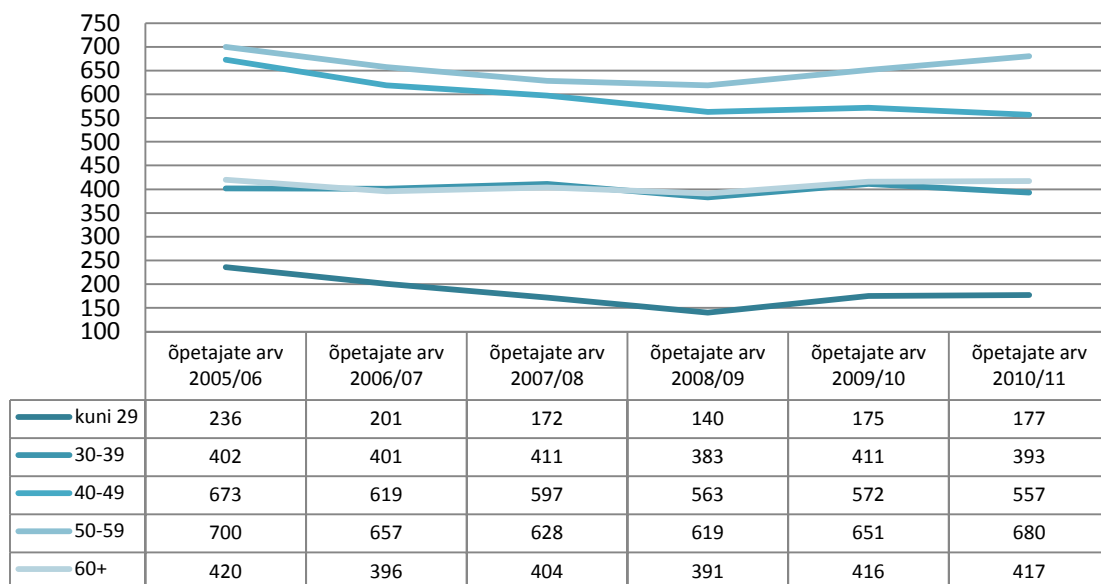
8.1. Kutseõppeasutuste õpetajate sooline ning vanuseline jaotus

Kutseõppeasutuste õpetajate soolises jaotuses on viimasel kahel aastal täheldatav minimaalne meesõpetajate osakaalu kasv. Kui 2005/06-2008/09. õa oli kõigist kutseõppeasutuste õpetajatest 34% meessoost, siis paaril viimasel õppeaastal on nimetatud osakaal tõusnud 1% õppeaastas. Kõikidest kutseõppeasutuste õpetajatest on käesoleval õppeaastal mehi 802 ehk 36% ning naisi 1422 ehk 64% kõigist kutseõppeasutuste õpetajatest. Sama suundumus on täheldatav ka kutseõpetajate ja üldharidusainete õpetajate hulgas. Kutseõpetajate hulgas on meeste osakaal võrreldes eelmise õppeaastaga tõusnud 43%-lt 45%-ni ning naiste osakaal on seevastu langenud 57%-lt 55%-le. Üldharidusainete õpetajate hulgas on meeste osakaal tõusnud käesoleval õppeaastal võrreldes eelmise õppeaastaga 21%-lt 26%-le.

Järgnevalt on vaatluse alla võetud kutseõppeasutuste õpetajate keskmise vanuse näitaja ning vanuseline jaotus. Nagu üldhariduskoolides on ka kutseõppeasutustes üheks probleemiks

õpetajaskonna vananemine. 2005/06 - 2010/11. õa on kutseõppeasutuste õpetajate keskmine vanus pidevalt tõusnud. Kuue viimase õppeaastaga on keskmise vanuse näitaja tõusnud 47,6 eluaastalt 48,4 eluaastani. 2010/11. õa on kutseõppeasutuste õpetajate keskmine vanus võrreldes 2009/10. õa tõusnud keskmiselt 0,2 aasta võrra. Eelmisel õppeaastal oli nimetatud näitaja 48,2 aastat, käesoleval õppeaastal on keskmise vanuse näitaja tõusnud 48,4 eluaastani.

Joonis 16. Kutseõppeasutuste õpetajate vanuseline jaotus 2005/06-2010/11. õa

Allikas: EHIS 10.11.2010.

EHIS`e andmed kutseõppeasutuste õpetajate kohta näitavad 2005/06 - 2010/11. õa, et suurimad vanusrühmad on kutseõppeasutuste õpetajate seas olnud kuuel viimasel õppaastal 40-49- ning 50-59-aastaste vanusgrupid. Need vanusrühmad hõlmavad nimetatud perioodil vastavalt keskmiselt 27% ning 29% kõigist kutseõppeasutuste õpetajatest ehk nimetatud vanusgruppidesse on kuulunud kõigil vaadeldavatel õppeaastatel veidi enam kui pool kõigist kutseõppeasutuste õpetajatest (vt joonis 16). Võttes vaatluse alla kaks viimast õppeaastat, on näha, et kuigi 2010/11. õa (õpetajaid kokku 2224) on kutseõppeasutuste õpetajate arv võrdne 2009/10. õa õpetajate üldarvuga (2225 õpetajat), on absoluutarvudes suurenenud just vanemaealiste vanusgrupid (50-aastased ja vanemad). Noorimas vanusgrupis (kuni 29-aastased) on õpetajate osakaal kui ka õpetajate absoluutarv jäänud võrreldes eelmise 2009/10. õa samaks (vt joonis 16).

8.2. Kutseõppeasutuste õpetajate kvalifikatsioon ja haridustase

Kutseõppes õppivate õpilaste hariduse kvaliteet sõltub suurel määral kutseõppeasutuste õpetajate hariduslikust ettevalmistusest ning enesetäiendamisest. Tähtis on see, et suur osa õppest viidaks läbi oma valdkonda tundvate professionaalide poolt. EHIS`e pedagoogide registri kutseõppeasutuste pedagoogide andmed näitavad, et valdav enamus kutseõppeasutuste õpetajatest on kõrgharitud. Kõigist kutseõppeasutuste õpetajatest omab 2010/11. õa kõrgharidust 84,7%, mis on võrreldes eelneva õppeaastaga pisut tõusnud – 2009/10. õa omas kõrgharidust 84,3% kutseõppeasutuste õpetajatest. Kutseõpetajate kui üldharidusainete õpetajate seas on kõrgharidust omavate õpetajate osakaal võrreldes eelmise õppeaastaga samuti tõusnud. Kui eelmisel õppeaastal oli kõrgharidusega

kutseõpetajaid 78,5% (ehk 1082 kutseõpetajat), siis käesoleval õppeaastal töötab kutseõppeasutustes kõrgharidusega kutseõpetajaid 79,1% (1109 kutseõpetajat). Sama tendentsi näitab ka üldharidusainete õpetajate haridustase – 2009/10. õa oli kõrgharidusega üldharidusaineid õpetavaid õpetajaid 856 ehk 93,9%, 2010/11. õa on nimetatud näitaja aga tõusnud 94,4%-ni ehk kõrgharidust omab 815 üldharidusainete õpetajat. Kõigist kutseõppeasutuste õpetajatest omab 2010/11. õa keskeri- ja tehnikumiharidust 8%, kutseharidust 4,9% ning keskharidust 2,1%. Haridustase on teadmata või märkimata vaid 0,3% ehk 6 kutseõppeasutuste õpetajal (tabel 8).

Tabel 7. Kutseõppeasutuste õpetajad haridustasemete alusel 2010/11. õppeaastal.

Haridustase	Keskeri- / tehnikumiharidus	Keskharidus	Kutseharidus	Kõrgharidus	Teadmata / märkimata	Kokku
Kutseõpetajate arv	154	34	103	1 109	2	1 402
Osakaal	11,0%	2,4%	7,3%	79,1%	0,1%	100,0%
Üldharidusainete õpetajate arv	25	12	7	815	4	863
Osakaal	2,9%	1,4%	0,8%	94,4%	0,5%	100,0%
Õpetajate arv kokku	179	46	110	1 883	6	2 224
Osakaal	8,0%	2,1%	4,9%	84,7%	0,3%	100,0%

Allikas: EHIS 10.11.2010.

Kutseõppeasutustes töötab 2010/11. õa kvalifikatsioonile vastavaid kutseõpetajaid 1164 ehk 83% kõigist kutseõpetajatest. Võrreldes 2009/10. õa, on kutseõpetajate kvalifikatsiooninäitaja jäänud praktiliselt samale tasemele – eelmisel õppeaastal oli kõigist kutseõpetajatest kvalifitseeritud 83,2%. Üldharidusainete õpetajatest omas 2009/10. õa kvalifikatsioonile vastavat haridust 84,5% ehk 770 üldharidusaineid õpetavat õpetajat, käesoleval õppeaastal on üldharidusainete õpetajate kvalifikatsiooninäitaja tõusnud 86%-ni ehk 743 õpetajat vastab kvalifikatsiooninõuetele. Vaadeldes kvalifitseeritud kutseõpetajate osakaalusid omandatud haridustasemete alusel, on näha, et kõrgharidusega kvalifitseeritud kutseõpetajaid on kõigist kvalifikatsiooninõuetele vastavatest kutseõpetajatest 996 ehk 85,6%. Võrreldes eelmise õppeaastaga on välja toodud näitaja veidi tõusnud (2009/10. õa olid vastavad näitajad 975 ja 84,9%). Kõrgharidusega kvalifitseeritud üldharidusainete õpetajaid oli 2009/10. õa kõigist kvalifikatsioonile vastavatest üldharidusainete õpetajatest 96,9% ehk 746, 2010/11. õa on aga üldharidusainete õpetajate vastav näitaja 97,2% - st 722 kvalifikatsioonile vastavat üldharidusainete õpetajat omab kõrgharidust. Keskeri- või tehnikumiharidusega kvalifikatsiooninõuetele vastavate kutseõpetajate osakaal kõigist kvalifikatsiooninõuetele vastavatest kutseõpetajatest on ligikaudu 10,7% (124 kutseõpetajat), üldharidusaineid õpetavate õpetajate puhul on nimetatud näitaja osakaal kõigist kvalifitseeritud üldharidusainete õpetajatest vaid 2,3% (17 üldharidusaineid õpetavat õpetajat). Kutseharidusega ning teadmata/märkimata haridustasemega kvalifitseeritud kutseõpetajate osakaal on 3,8% (44 kutseõpetajat) kvalifikatsiooninõuetele vastavate kutseõpetajate koguarvust ning üldharidusaineid õpetavate õpetajate puhul on nimetatud osakaal ainult 0,5% (ehk ainult 4 üldharidusainete õpetajat) kõigist kvalifitseeritud üldharidusainete õpetajatest. (vt tabel 8).

Tabel 8. Kvalifikatsiooninõuetele vastavad kutseõpetajad ning üldharidusaineid õpetavad õpetajad haridustasemetel alusel 2010/11. õa-l.

Kvalifikatsioonile vastavad õpetajad haridustasemeti	Keskeri- / tehnikumiharidus	Kutseharidus	Kõrgharidus	Teadmata / märkimata	Kokku
Kvalifikatsioonile vastavad kutseõpetajad	124	44	996	0	1 164
Kvalifikatsioonile vastavad üldharidusainete õpetajad	17	2	722	2	743

Allikas: EHS 10.11.2010.

9.2. Kutseõppeasutuste õpetajate osalemine täienduskoolituses

Kutseõppeasutuste õpetajate enesetäiendamisest annavad ülevaate EHS'e pedagoogide registri täienduskoolituse andmed. 2010/11. õa kutseõppeasutustes töötavate õpetajate täienduskoolitusest osavõtu kohta olid andmebaasi sisestatud andmed kokku 2014 õpetaja kohta (kokku töötab 2010/11. õa kutseõppeasutustes 2224 õpetajat). Et 2010/11. õa kutseõppeasutustes tunde andvate õpetajate täienduskoolitusest osavõttu saab vaadelda 2011/12. õa EHS'e täienduskoolituse andmete alusel (mida hetkel veel ei ole), siis olemasolevate andmete alusel saab välja tuua 2010/11. õa kutseõppeasutuste õpetajate täienduskoolitusel osalemise eelmise 2009/10. õa jooksul. Kokku tegeles 2009/10. õa enesetäiendamisega 2010/11. õa tööl olevatest õpetajatest 1313 ehk 65,2% kõigist neist kutseõppeasutuste õpetajatest, kelle kohta on olemas täienduskoolituses osalemise andmed EHS'e andmebaasis (kokku 2014 õpetajat). Keskmine täienduskoolitusest osavõtu päevade arv iga kutseõppeasutustes töötava õpetaja kohta oli 2009/10. õa jooksul ligikaudu 9,2 päeva⁴. Kutseõppeasutustes 2010/11. õa õppetööga tegelevatest kutseõpetajatest osales 2009/10. õa jooksul täienduskoolitusel 767 ehk 62,2% kõigist neist kutseõpetajatest, kelle kohta on EHS'e andmebaasi sisestatud täienduskoolitustel osalemise andmed (kokku 1233). Keskmine täienduskoolitusest osavõtu päevade arv iga kutseõpetaja kohta oli 2009/10. õa jooksul aga veidi madalam kõigi kutseõppeasutuste õpetajate keskmisest näitajast – täpsemalt 8,8 päeva. Üldharidusainete õpetajatest osales aga eelmise 2009/10. õa jooksul täienduskoolitusel 570 õpetajat, mis on 69,4% 821-st kutseõppeasutuste üldharidusainete õpetajast, kelle kohta on 2010/11. õa EHS'e pedagoogide registris täienduskoolituse andmed olemas. 570 üldharidusainete õpetajat osales 2009/10. õa jooksul täienduskoolitusel keskmiselt 9,6 päeva.

Tuues samad näitajad välja eelmisel 2009/10. õa kutseõppeasutustes töötanud õpetajate täienduskoolituses osalemise kohta, on näha, et kokku osales 2008/09. õa jooksul täienduskoolituses 1072 ehk 48,6% kõigist neist õpetajatest, kelle kohta olid vastavad andmed 2009/10. õa-l EHS'e andmebaasi sisestatud - kokku oli neid õpetajaid 2206 (kokku töötas 2009/10. õa kutseõppeasutustes 2225 õpetajat). Keskmine täienduskoolitusest osavõtu päevade arv iga kutseõppeasutuses töötava õpetaja kohta oli 2008/09. õa ligikaudu 8 päeva, mis oli keskmiselt 1,2 päeva vähem võrreldes 2009/10. õa õpetajate täienduskoolitusest osavõtu keskmise näitajaga. Kutseõppeasutustes 2009/10. õa töötanud kutseõpetajatest tegeles 2008/09. õa jooksul

⁴ Keskmine täienduskoolitusest osavõtu päevade arv õpetaja kohta on arvutatud järgmiselt: kogu täienduskoolitusest osavõtu tundide arv (kas siis kõigi kutseõppeasutuste õpetajate; ainult kutseõpetajate või ainult üldharidusainete õpetajate kohta) on teisendatud päevadeks (arvestades keskmiseks täienduskoolituse päeva pikkuseks 8 tundi), mis on jagatud täienduskoolituses osalenud õpetajate arvuga

enesetäiendamisega 643 kutseõpetajat ehk 47,2% kõigist neist kutseõpetajatest, kelle kohta oli EHIS`e andmebaasi sisestatud täienduskoolitusel osalemise andmed (kokku 1363 kutseõpetajat). Keskmine täienduskoolitusest osavõtu päevade arv iga kutseõpetaja kohta oli 2008/09. õa veidi kõrgem kui kõigi kutseõppeasutuste õpetajate täienduskoolituses osalemise keskmine päevade arv – täpsemalt 8,7 päeva. Välja toodud näitaja on praktiliselt sama 2009/10. õa täienduskoolitusel osalenud kutseõpetajate vastava näitajaga. 2009/10. õa kutseõppeasutustes töötanud üldharidusainete õpetajatest tegeles aga 2008/09. õa jooksul enesetäiendamisega 478 õpetajat, mis moodustab 52,6% 908-st kutseõppeasutustes töötanud üldharidusainete õpetajast, kelle kohta olid 2009/10. õa EHIS`e andmebaasi täienduskoolituses osalemise andmed sisestatud. Need 478 üldharidusainete õpetajat osalesid 2008/09. õa jooksul täienduskoolitustel keskmiselt 7,6 päeva, mis on keskmiselt 3 päeva vähem 2009/10. õa vastavast näitajast.